

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. lapkričio 9 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Nemokumo bylos – Reglamentas (EB) Nr. 1346/2000 – Kompetentingas teismas – Nagrinėjant nemokumo bylą pareikštas ieškinys dėl nesąžiningos konkurencijos – Kitoje valstybėje narėje buveinę turinčios bendrovės ieškinys, pareikštas bendrovei, kuriai iškelta nemokumo byla – Su nemokumo byla nesusijęs arba tiesiogiai iš šios bylos kylantis ir glaudžiai su ja susijęs ieškinys“

Byloje C-641/16

dėl *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) 2016 m. lapkričio 29 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. gruodžio 12 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Tünkers France,

Tünkers Maschinenbau GmbH

prieš

Expert France

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta (pranešėja), teisėjai C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev ir E. Regan,

generalinis advokatas E. Tanchev,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Tünkers Maschinenbau GmbH* ir *Tünkers France*, atstovaujamos advokatų J.-J. Gattineau ir C. Fattaccini,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas, E. de Moustier ir E. Armoet,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Heller ir M. Wilderspin,

* Proceso kalba: prancūzų.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto [nemokumo] bylų (OL L 160, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 191) 3 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Tünkers France* (toliau – TF) ir *Tünkers Maschinenbau GmbH* (toliau – TM) ginčą su *Expert France*, kuriam kilus *Expert France* pareiškė TM ir TF ieškinį dėl atsakomybės už nesąžiningą konkurenciją.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 1346/2000

- 3 Reglamento Nr. 1346/2000 4, 6 ir 7 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(4) Tam, kad rinka tinkamai veiktų, reikia vengti skatinti šalis perkėlinėti turto ar teismo procesą iš vienos valstybės narės į kitą ieškant palankesnės teisinės padėties.

<...>

(6) Laikantis proporcingumo principo, šis reglamentas turėtų apsiriboti nuostatomis, reguliuojančiomis bankroto bylų iškėlimo jurisdikciją[,] ir tiesiogiai šių bylų pagrindu priimamais bei glaudžiai su jomis susijusiais teismo sprendimais. Be to, šiame reglamente turėtų būti numatytos nuostatos dėl minėtų sprendimų pripažinimo ir taikytinos teisės, taip pat atitinkančios šį principą.

(7) Bankroto bylos dėl nemokių bendrovių ar kitų juridinių asmenų likvidavimo, teismo nurodymai, kompromisiniai susitarimai ir analogiški procesai nepriskiriami 1968 m. Briuselio konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo, su pakeitimais, padarytais konvencijomis dėl prisijungimo prie šios konvencijos, taikymo sričiai.“

- 4 Šio reglamento 3 straipsnio 1 dalis suformuluota taip:

„Valstybės narės, kurios teritorijoje yra skolininko pagrindinių turtinių interesų vieta, teismai turi jurisdikciją iškelti bankroto bylą. Jei tai yra bendrovė arba juridinis asmuo, kai nėra priešingų įrodymų, laikoma, kad jos pagrindinių turtinių interesų vieta yra jos registruota buveinė.“

Reglamentas (EB) Nr. 44/2001

- 5 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 7 ir 19 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(7) Būtina, kad šio reglamento taikymo sritis apimtų visas pagrindines civilines ir komercines bylas, išskyrus aiškiai nustatytas bylas.

<...>

(19) Reikėtų užtikrinti Briuselio konvencijos ir šio reglamento tęstinumą ir tuo tikslu nustatyti pereinamąsias nuostatas. Tęstinumą taip pat turi užtikrinti Europos Bendrijų Teisingumo Teismas, aiškindamas Briuselio konvenciją, o 1971 m. Protokolas turėtų būti toliau taikomas byloms, kurios dar nebus išspręstos įsigaliojus šiam reglamentui.“

6 Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta:

„1. Šis reglamentas taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Jis ypač netaikomas mokesčių, muitinių arba administracinėms byloms.“

2. Šis reglamentas netaikomas:

- a) fizinių asmenų statusui arba teisnumui ir veiksniumi, nuosavybės teisėms, susijusioms su santuokiniais ryšiais, testamentais ir paveldėjimu;
- b) bankrotui, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesams, teisinėms priemonėms, kompromisiniams susitarimams ir panašioms byloms;
- c) socialiniam draudimui;
- d) arbitražui.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 7 Vokietijos teisės reglamentuojama bendrovė *Expert Maschinenbau GmbH* gamino automobilių pramonei skirtą įrangą, kurios platinimo Prancūzijoje išimtinė teisė buvo suteikta *Expert France*.
- 8 2006 m. liepos 14 d. *Amtsgericht Darmstadt* (Darmštato apylinkės teismas, Vokietija) pradėjo *Expert Maschinenbau* nemokumo procedūrą ir paskyrė bankroto administratorių.
- 9 2006 m. rugsėjo 13 d. bankroto administratorius su TM sudarė laikinąjį susitarimą dėl veiklos perleidimo, kuriame buvo numatyta, kad TM perima vieną *Expert Maschinenbau* veiklos sritį. 2006 m. rugsėjo 22 d. bankroto administratorius perleido minėtą veiklos sritį Vokietijos teisės reglamentuojamai bendrovei *Wetzel Fahrzeugbau GmbH*, kuri yra TM dukterinė bendrovė.
- 10 2006 m. rugsėjo 19 d. ir spalio 24 ir 27 d. raštais TM kreipėsi į *Expert France* klientus ir prisistatė jiems kaip *Expert Maschinenbau* perėmėja, į kurią nuo šiol reikėtų kreiptis darant užsakymus.
- 11 Manydama, kad tai yra nesąžiningos konkurencijos veiksmai, 2013 m. vasario 25 d. *Expert France* kreipėsi dėl TM ir TF į *tribunal de commerce de Paris* (Paryžiaus komercinis teismas, Prancūzija) reikalaudama jų atsakomybės už padarytus nesąžiningos konkurencijos veiksmus.
- 12 TM ir TF neigė minėto teismo jurisdikciją, remdamosi Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalimi, ir tvirtino, kad jurisdikciją nagrinėti bylą turi *Amtsgericht Darmstadt* (Darmštato apylinkės teismas) kaip teismas, kuriame *Expert Maschinenbau* iškelta nemokumo byla.
- 13 2013 m. lapkričio 8 d. sprendimu *Tribunal de commerce de Paris* (Paryžiaus komercinis teismas) atmetė jurisdikcijos nebuvimu grindžiamą prieštaravimą. Šis sprendimas buvo paliktas galioti 2014 m. birželio 19 d. *cour d'appel de Paris* (Apeliacinis teismas, Prancūzija) sprendimu. Dėl pastarojo

sprendimo TM ir TF pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Jos tvirtina, kad jurisdikciją nagrinėti ieškinį dėl atsakomybės už nesąžiningą konkurenciją, jeigu toks ieškinys tiesiogiai susijęs su nemokumo byla, turi teismas, kuriame ta byla iškelta.

- 14 Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonų dėl tarptautinės teismo, kuriame iškelta nemokumo byla, jurisdikcijos, numatytos Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalyje; konkrečiai jis kelia klausimą dėl to, ar bendrovės, kuriai iškelta nemokumo byla, dukterinės bendrovės pareikštą ieškinį dėl nesąžiningos konkurencijos galima laikyti ieškiniu, tiesiogiai kylančiu iš nemokumo bylos ir glaudžiai su ja susijusiu.
- 15 Šiomis aplinkybėmis *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar [Reglamento Nr. 1346/2000] 3 straipsnį reikia aiškinti taip, kad ieškinys dėl atsakomybės, kuriuo nagrinėjant nemokumo bylą perleistos veiklos srities perėmėjas kaltinamas neteisėtai prisistatęs kaip užtikrinantis išimtinį skolininko pagamintų prekių platinimą, išimtinai priklauso teismo, kuriame iškelta nemokumo byla, jurisdikcijai?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 16 Norint atsakyti į prejudicinį klausimą, reikia nustatyti teismo, kuriame iškelta nemokumo byla, jurisdikcijos apimtį pagal Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalį, atsižvelgiant į tai, kad Reglamento Nr. 44/2001, kuris taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, 1 straipsnio 2 dalies b punkte numatyta, kad šis reglamentas netaikomas „bankrotui, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesams, teisminėms priemonėms, kompromisiniams susitarimams ir panašioms byloms“.
- 17 Šiuo klausimu reikia priminti, kad remdamasis, be kita ko, anksčiau parengtais dokumentais, susijusiais su 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismų sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), vietoj kurios priimtas Reglamentas Nr. 44/2001, Teisingumo Teismas nusprendė, kad šis reglamentas ir Reglamentas Nr. 1346/2000 turi būti aiškinami taip, kad būtų išvengta bet kokio šiuose tekstuose įtvirtintų teisės normų sutapimo ir teisės spragų. Taigi ieškiniai, kuriems pagal Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies b punktą šis reglamentas netaikomas, nes jie priskiriami prie „bankroto, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesų, teisminių priemonių, kompromisinių susitarimų ir panašių bylų“, patenka į Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo sritį. Atitinkamai ieškiniams, kurie nepatenka į Reglamento 1346/2000 3 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, taikomas Reglamentas Nr. 44/2001 (2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 21 punktas).
- 18 Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad, kaip, be kita ko, matyti iš Reglamento Nr. 44/2001 7 konstatuojamosios dalies, Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė įtvirtinti plačią šio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos sąvokos „civilinės ir komercinės bylos“ sampratą, taigi, ir plačią šio reglamento taikymo sritį. Tačiau Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo sritis, kaip matyti iš jo 6 konstatuojamosios dalies, neturėtų būti aiškinama plačiai (2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 22 punktas).
- 19 Taikydamas šiuos principus Teisingumo Teismas nusprendė, kad Reglamentas Nr. 44/2001 netaikomas tik ieškiniams, kylantiems tiesiogiai iš nemokumo bylų ir glaudžiai su jomis susijusiems. Todėl tik šie ieškiniai patenka į Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo sritį (2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 23 punktas).

- 20 Būtent šis kriterijus taikomas Reglamento Nr. 1346/2000 6 konstatuojamojoje dalyje siekiant apibrėžti šio reglamento dalyką. Pagal šią konstatuojamąją dalį šis reglamentas turėtų apsiriboti nuostatomis, reguliuojančiomis nemokumo bylų iškėlimo jurisdikciją, ir „tiesiogiai šių bylų pagrindu priimamais bei glaudžiai su jomis susijusiais“ teismo sprendimais.
- 21 Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia nustatyti, ar ieškinys dėl atsakomybės už nesąžiningą konkurenciją, kaip antai pagrindinėje byloje, atitinka šiuos du kriterijus.
- 22 Dėl pirmojo kriterijaus reikia priminti, kad siekiant nustatyti, ar ieškinys tiesiogiai kyla iš nemokumo bylos, lemiamas kriterijus, kurį Teisingumo Teismas taiko siekdamas nustatyti, prie kurios srities priskirtinas ieškinys, yra jo teisinis pagrindas, o ne procesinės aplinkybės, kuriomis šis ieškinys pareiškiamas. Laikantis tokio požiūrio reikia nustatyti, ar teisė arba prievolė, dėl kurios pareiškiamas ieškinys, numatyta bendrosiose civilinės ir komercinės teisės normose ar nukrypti leidžiančiose normose, konkrečiai taikomose nemokumo byloms (2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *Nickel & Goeldner Spedition*, C-157/13, EU:C:2014:2145, 27 punktą).
- 23 Nagrinėjamu atveju iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktos informacijos matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamu ieškiniu siekiama patraukti atsakomybėn TM ir TF, iš kurių pirmoji bendrovė yra nagrinėjant nemokumo bylą perleistos veiklos srities perėmėja, už tariamai padarytus nesąžiningos konkurencijos veiksmus, kurie lėmė žalą *Expert France*. Šio ieškinio kontekste *Expert France* ginčija ne nagrinėjant *Amtsgericht Darmstadt* (Darmštato apylinkės teismas) iškeltą nemokumo bylą atlikto perleidimo teisėtumo klausimą, bet aplinkybę, kad TM, susisiekiusi su *Expert France* klientais ir ragindama juos dėl užsakymų kreiptis tiesiogiai į ją, bandė perimti klientus, taip pažeisdama jos interesus.
- 24 Iš tiesų 2009 m. liepos 2 d. Sprendime *SCT Industri* (C-111/08, EU:C:2009:419, 33 punktą) Teisingumo Teismas nusprendė, kad nagrinėjant nemokumo bylą pareikštas ieškinys dėl turto perleidimo patenka į Reglamento Nr. 1346/2000 taikymo sritį.
- 25 Vis dėlto, kitaip nei byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas ir kurioje turtą perleidęs likvidatorius buvo apkaltintas tuo, kad nepasinaudojo įgaliojimais, jam konkrečiai suteiktais pagal bankrotą reglamentuojančias nacionalinės teisės nuostatas, pagrindinėje byloje klausimas keliamas dėl vieno veiklos perėmėjo elgesio.
- 26 Be to, šioje nemokumo byloje *Expert France* veikė tik norėdama apginti savo pačios, o ne kreditorių interesus. Galiausiai ieškinys pareikštas TM ir TF, kurių veiksmai reglamentuojami ne nemokumo byloje taikomų, bet kitų taisyklių. Taigi tokio ieškinio galimos pasekmės negali turėti kokios nors įtakos nemokumo bylai.
- 27 Todėl reikia konstatuoti, kad ieškinio dėl atsakomybės už neteisėtą konkurenciją pareiškimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, yra atskiras ir nėra grindžiamas konkrečiomis nemokumo bylai taikomomis taisyklėmis.
- 28 Dėl šio sprendimo 20 punkte nurodyto antrojo kriterijaus pažymėtina, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją būtent ryšio tarp ieškinio ir nemokumo bylos stiprumas yra lemiamas sprendžiant, ar Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio 2 dalies b punkte skelbiama išimtis yra taikytina (2009 m. liepos 2 d. Sprendime *SCT Industri*, C-111/08, EU:C:2009:419, 25 punktą).
- 29 Žinoma, pagrindinėje byloje ieškinys dėl atsakomybės pareikštas TM, kuri perėmė tam tikrą veiklos sritį nagrinėjant nemokumo bylą. Vis dėlto bet kuriuo atveju įgyta teisė, tapusi perėmėjo turto dalimi, negali išlaikyti tiesioginio ryšio su skolininko nemokumu.

- 30 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad, nors negalima ginčyti ryšio tarp pagrindinėje byloje nagrinėjamo ieškinio ir nemokumo bylos, iškeltos *Expert Maschinenbau*, buvimo, toks ryšys nėra nei pakankamai tiesioginis, nei pakankamai glaudus, kad būtų galima atmesti Reglamento Nr. 44/2001 ir atitinkamai pagrįsti Reglamento Nr. 1346/2000 taikymą.
- 31 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 1346/2000 3 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ieškinys dėl atsakomybės už nesąžiningą konkurenciją, kuriuo nagrinėjant nemokumo bylą perleistos veiklos srities perėmėjas kaltinamas neteisingai prisistatęs kaip užtikrinantis išimtinį skolininko pagamintų prekių platinimą, nepriklauso teismo, kuriame iškelta nemokumo byla, jurisdikcijai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 32 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1346/2000 dėl bankroto [nemokumo] bylą 3 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad ieškinys dėl atsakomybės už nesąžiningą konkurenciją, kuriuo nagrinėjant nemokumo bylą perleistos veiklos srities perėmėjas kaltinamas neteisingai prisistatęs kaip užtikrinantis išimtinį skolininko pagamintų prekių platinimą, nepriklauso teismo, kuriame iškelta nemokumo byla, jurisdikcijai.

Parašai.